

Nemci pred Stalingradom niso odgovorili na ruski ultimatum, da se podajo

Rusi so začeli z uničevanjem ostankov 22 nemških divizij pred Stalingradom ter začeli z novo ofenzivo pri Voronežu. Od 220,000 nemških vojakov pred Stalingradom, jih je ostalo komaj 50,000.

Moskva, 17. jan. — Ruske armade so pričele danes z novo ofenzivo v sektorju Voronež, kot naznanja vrhovno poveljstvo. Benem je prišlo v javnost naznanilo, da so Nemci pred Stalingradom zavrnili ruski ultimatum za predajo, zato so jih začeli Rusi sistematično uničevati.

Ofenziva pri Voronežu, peta v tej zimi, je zavihrala preko 600 km. napredovala vse od 30 do 65 milj. Med zajetimi mesti je tudi Rosoš, važno železniško križišče na progi Moskva-Moskovost, 90 milj južno od Voroneža.

Ultimatum, ki so ga dali Rusi Nemcem pred Stalingradom, je bil 9. januarja. Ker Nemci niso odgovorili, so začeli Rusi pobijati ostanke 22 nemških divizij, ki jih imajo obkoljene pred Stalingradom. Od 220,000 mož, jih imajo Nemci še komaj 50,000.

Rusi poročajo, da nemški vojniki pred Stalingradom umirajo v velikem naporu, gladi in mraza. Do 500 nemških vojakov umre vsak dan radi mraza in 1,000 iz drugih vzrokov. (Nemško poročilo včeraj zatrjuje, da se moštvo pred Stalingradom bori proti napadajočim Rusom od vseh strani, kar dokazuje, da nima ta nemška vojska nobene zveze z ostalo armado).

Rusi so poslali Nemcem pred Stalingradom 8. januarja ultimatum, da se predajo, kar bi Nemci odgovorili do 9. januarja, da demotornem vozilu, na katerem naj bi bila pritrjena bela zastava.

Rusi so pisali Nemcem v tem ultimatu: "Vse upanje, da bi vas bila nemška ofenziva od juga zahoda je zastoj. Vse artilerije, ki so hitele vam na pomoč, smo razbili. Pozicija vaše armade je obupna. Strašna ruska zima se je šele pričela. Snežni viharji, grizot mraz in zatičje bodo šele prišli. Vaši vojaki niso dobili niti zimske obleke. Poljožaj je brezupen, vsak daljni odpor je brez pomena. Ako boste pa zavrnili našo ponudbo za vdajo, vas svarimo, da bo začela naša armada z uničenjem vaše obkoljene armade."

Rusi so v svojem ultimatu obljubili, da bodo skrbeli za bolne ranjene ujetnike, da bodo dovolj živeža, da jih bodo poslali po vojni domov, da bodo dali obdržati vse znake na uniformah in častniki svoje sablje. Ker Nemci niso odgovorili na ultimatum, so začeli Rusi na 10. januarja z napadom na obkoljene

ne Nemce od vseh strani. V sedmih dneh so pobili 25,000 nacistov ter jih ujeli nad 7,000.

Hitler hiti z utrjevanjem Norveške in Poljske

London. — Norveška vlada v pregnanstvu poroča, da hiti Nemčija z utrjevanjem Norveške, boječ se invazije zavezniškov. Poljska vlada pa poroča, da gradi Nemčija preko Poljske 80 milj široko obrambno linijo proti Rusiji.

Na Poljskem so Nemci zaprli na tisoče domačinov, ker je izbruhnila nova vojna gerilcev proti tlačiteljem. Gerilci so požgali 14 vasi, v katerih prebivajo Nemci. Dnevno morajo Poljaki pred puške ali pod vislice.

Vsi poljski delavci, ki so pomagali graditi omenjeno obrambno linijo, so bili pomorjeni, da ne bi izdali sovražniku načrte te zgradbe, trdi poljska vlada.

Guverner Bricker ne bo dal preostanka iz rok

Columbus, O. — Oni, ki so mislili, da bo vzpriči \$45,000,000 preostanka v državni blagajni, dobila država nekaj nazaj v obliki znižanih davkov, se motijo. Guverner bo priporočal samo odpravo prodajnega davka na hrano v restavracijah in hotelih ter za zdravlila in ničesar drugega.

Še nikdar ni bilo ljudi delalo v zgodovini Clevelanda

Odkar je bilo organizirano mesto Cleveland, ni bilo še nikdar toliko oseb zaposlenih pri raznih delih, kot jih je sedaj. V aprilu leta 1940 je bilo zaposlenih v okraju Cuyahoga 485,959 oseb, kar je 40% vsega prebivalstva v tem okraju. Do konca decembra lanskega leta je dobilo pa nadaljnjih 100,000 oseb zaposlitev.

REMOMARJI KLJUBUJEJO UKAZU VLADE NE BODO ŠLI NAZAJ NA DELO

Wilkes-Barer, Pa. 17. jan. — izboljša dnevna mezda. Pri 13 podružnicah je glasovalo 13,500 remomarjev, da ne gredo nazaj na delo. Okrog 8,400 jih je pa glasovalo, da so voljni začeti z delom v ponedeljek. Od dveh podružnic še ni znan izid glasovanja. Vladni posredovalni odbor je izjavil, da bo priporočil predsedniku Rooseveltu, da prevzame remomarje v imenu vlade, ako ne bo drugega izhoda.

Nova jug. vlada je baje v krizi

Iz povsem zanesljivih virov se poroča, da je nova jugoslovanska vlada v Londonu pred novo krizo. Baje je pri angleški vladi v nemilosti in od doma, to je iz Jugoslavije, prihajajo mnogi protesti napram novi vladi. Vse izgleda, da se nova jugoslovanska vlada ne bo mogla dolgo vzdržati na krmilu, in da bo morala kmalu odstopiti.

Z BOJNE FRONTE:

AFRIKA. — Osmo angleška armada, ki je potisnila Nemce iz Egipta, je zopet začela z ofenzivo. Prodira je zopet 40 milj dalje proti Tripoli.

PACIFIK. — Ameriški letalci so potopili ali poškodovali pet japonskih ladij pri Rabaulu. Japonci so v dveh dneh trikrat napadli Guadalcanal in povzročili nekaj malega škode.

RUSIJA. — Ruska armada je okupirala Millerovo, važno železniško križišče ob zgornjem Donu. S tem je odvrnjena važna zapreka za prodiranje proti Rostovu od severne strani. Druge ruske armade prodirajo proti Harovu v Ukrajini.

BURMA. — Ameriški in angleški bombniki so obiskali japonske pozicije po Burmi. Vsi bombniki so se vrnili neškodovani nazaj.

Lloyd George, 80 let star, še vedno močan v vplivu

London. — Lloyd George, ki je praznoval v nedeljo svoj 80. rojstni dan, dobro skrbi za svoj 800 akrov farmo. Toda ima še vedno sedež v parlamentu, kjer je še vedno vpliven v debatah. Lloyd George je bil ministrijski predsednik Anglije v prvi svetovni vojni.

Uradniki postaje Jadran

Postaja Jadran št. 3, Ameriške jugoslovanske legije, je izvolila za letos sledeč odbor: Načelnik Joseph Okorn, podnačelnik Nick Kukich, tajnik Frank Mervar 5372 St. Clair Ave., blagajnik Kosta Hromish, kvartirmojster Frank Laurich, nadzornika: N. K. Robich in Joseph Grdina. Veterani, ki so služili Strica Sama, kakor tudi Slovani iz drugih dežel, če so zdaj ameriški državljani, lahko postanejo člani te organizacije. Seja je vsako prvo nedeljo v mesecu od treh popoldne na 1561 E. 36. St.

K molitvi

Članice društva sv. Marije Magdalene, št. 162 KSKJ naj se zbere danes popoldne ob dveh na 1012 E. 64. St., kjer bodo molile ob krsti pokojne sestre Mary Lustig, jutri naj se pa po možnosti udeležijo pogreba.

Članice podružnice št. 25 SZZ pa naj se zbere istotam nocoj ob osmih, da se poslovo od svoje pokojne sestre.

Odprava signalnih luči

Z ozirom na to, da se prihrani avtomobilom gazolin in kolosa, je začelo mesto odstranjevati nekatere signalne luči na cestah. Nekaj teh luči so že odstranili, nekaj jih bodo pa zopet ta teden tako, da jih bo koncem tedna 22 manj v Clevelandu. Med temi bo tudi na 71. in St. Clair Ave.

Pobiranje asesmenta

Tajnica društva sv. Marije Magdalene, št. 162 KSKJ bo nocoj od 6 do 7 v stari šoli sv. Vida pobirala asesment. Članice so prošene, naj poravnajo kolikor mogoče o pravem času.

Ameriški bombniki delajo ogromno škodo osišču v Severni Afriki

Zavez. gl. stan v Afriki. — Ameriški bombniki, ki neusmiljeno napadajo osiške naprave na obrežju Sredozemskega morja, so skoro dobesedno opustošili obrežje med Gabesom in Bizerte. V šestih tednih so uničili 20% odstotkov vseh pristaniških naprav.

Kljub temu, da ameriški bombniki skoro dnevno napadajo pristanišča Bizerte, Tunis, Souse in Sfax, pa se redkokdaj primeri, da bi padla kaka bomba v rezidenčni kraj domačinov. To je v glavnem radi natančnega ciljanja ameriških letalcev in pa ker raje vidijo, da v skrajnem slučaju pade bomba v morje, kot bi pa zadela kako hišo domačinov na obrežju.

Stavka je prikrasala narod za 450,000 ton premoga na teden

Washington. — Notranji tajnik Harold Ickes je izjavil, da je dežela prikrasana radi stavke premogarjev v Pennsylvaniji za 450,000 ton trdega premoga na teden. Radi te občutne količine premoga so premogorovi ustavili vsak dovoz premoga v Kanado in v ostale ameriške države, zahodno od Erie, Pa. To pa z namenom, da bodo imele vzhodne države dovolj premoga za kurjavo.

Tajnik Ickes naznanja, da so sklenile družbe, ki trgujejo z mehkim premogom, da ga bodo poslale na vzhod v večji množini, da ne bodo ljudje zmrzovali.

Poljožaj v vzhodnih državah je resen. Najprej je vlada zmanjšala dovoz olja za kurjavo, zdaj pa še premoga ni radi stavke premogarjev.

Škof Hoban bo inštaliran v Clevelandu v četrtek

Škof-koadjutor Edward Francis Hoban bo inštaliran v clevelandski katedrali sv. Janeza prihodnji četrtek ob 10:30 dopoldne z velikimi cerkvenimi slovesnostmi. Navzočih bo mnogo cerkvenih dostojanstvenikov, med temi trije nadškofje in 15 škofov, poleg stotin duhovnikov in redovnic. Škof Hoban bo daroval pontifikalno sv. mašo. Potem bo slavnostno kosilo v hotelu Cleveland. Zvečer od 8 do 10 bo pa škof-koadjutor sprejemal lajke v hotelu Cleveland. Po smrti sedanjega nadškofa Joseph Schrembsa, bo postal koadjutor Hoban avtomatično predstojnik clevelandске škofije.

Cleveland je začel varčevati in odpustiti delavce

Novi direktor za mestno lastnino, Arthur Munson, je v soboto odpustil 48 delavcev, ki so delali v parkih in dokončavali projekte, začete od WPA. Direktor je rekel, da je zdaj denar drugje bolj potreben kot v parkih. Munson bo začel tudi čistiti oseboje v mestni hiši in bo znižal listno uslužbenecv, da se prihrani denar. Župan Lausche mu je naročil začeti z varčevanjem na vseh krajih.

Nabrusite nože!

Gospodinje, ki so bile zdaj navajene, da so kupile kruh, lepo narezan na kose, ga bodo morale od danes naprejšje rezati same. Vlada je prepovedala pekarijam odslej rezati kruh, da si s tem zmanjšajo stroške, drugače bi pa kruh podražile.

PROFESOR BRAIDECH BO ŠTUDIRAL STRUPENE PLINE ZA POUK PUBLIKE

Mathew M. Braidech, naš hrvatski rojak, sin poznane Math Brajdčeve družine iz Norwood Rd., ki je točasno profesor kemičnega inženirstva na Case Collegeu, se bo podal danes na Purdue univerzo, West Lafayette, Indiana. Tam bo študiral strupene pline, ki se jih včasih poslužujejo v vojni.

Profesorja Braidecha je izbral, da prouči strupene pline, mestni zdravstveni urad, ki bo začel v nekaj tednih učiti publiko v vedi o strupenih plinih.

"Nič ne vemo, kaj bo osiše še naperilo proti nam," pravi zdravstveni urad, "in clevelandsko prebivalstvo mora biti poučeno, kaj storiti v slučaju napada s strupenimi plini."

Berlin in London bombardirana!

V soboto je napadlo Berlin nad 300 angleških bombnikov. V nedeljo so napad ponovili. Nemški bombniki so pa obiskali London sinoči in danes zjutraj.

Nad 300 angleških bombnikov je prihrumelo v soboto večer nad Berlin, na katerega so metali 4 tonske bombe, ki so stresli glavno mesto Nemčije v temeljih. Bombe so zažgale številne požare, ki so bili videti na 100 milj daleč. Nemci so ta napad vrnili in napadli v nedeljo večer in danes zjutraj London, ki pa niso napravili dosti škode.

Reuterjeva časnikarska agencija poroča iz Stockholma, da so Angleži obiskali Berlin zopet v nedeljo večer. To sodijo po tem, ker je mnogo nemških radijskih postaj prenehalo oddajati.

Tako Berlin kot London sta dobila prvi obisk bombnikov po več ko enem letu presledka. Nemci so vrgli sinoči nekaj bomb v predmestju Londona, potem so se pa skušali umakniti tisočerm krogom protizračnih baterij.

London je dobil drug obisk nemških letalcev danes zjutraj ob petih, ki pa niso vrgli nobene bombe. Najbrže so naciji preizkušali obrambo angleškega glavnega mesta.

Angleži so izgubili pri napadu na Berlin samo en bombnik. To je dokaz, da Nemci niso pričakovali napada, ali pa so premestili obrambo na druga nemška mesta, katera Angleži dnevno obiskujejo.

Berlin je naznanjal včeraj, da so angleške bombe ubile v soboto večer 31 oseb v Berlinu, okrog 150 pa jih je bilo ranjenih. Toda žrtev bo najbrže še več, se glasi nemško poročilo, ker iščejo med razvalinami za nadaljne žrtve.

Nemški častniki bodo na krmilu

Stockholm, Švedska. — Visoki nemški častniki čutijo, da bo edina rešitev za Nemčijo v slučaju zmage zavezničkov, če vzamejo sami vladno krmilo v roke ter začno s programom za bodočo Nemčijo v sporazumu z Združenimi narodi. Tako trdijo zanesljivi viri, ki kvotirajo tozadevno gotovega nemškega uradnika.

Poročila zatrjujejo, da nemški častniki pazno zasledujejo razvoj, ne vedoč še, kdaj bo nastopil trenutek, da stopijo v akcijo. Prepričani pa so, trdi poročilo, da se bo nemški narod v slučaju poraza Hitlerjeve armade obrnil k njim kot zadnje upanje za rešitev Nemčije.

Že v novembru so dosegli London vesti, da nameravajo nemški junckerji izolirati Hitlerja polagoma ter sami vzeti vladno roko. Od tega časa prihajajo podobne vesti vedno pogostejše v London in Stockholm. Koliko so te vesti vredne, bo pokazal čas.

Vsa ta poročila pa zatrjujejo, da so izbrali nemški častniki feldmaršala Keitela kot glavno osebo, ki bi vodila notranjo revolucijo v Nemčiji.

Baje imajo nemški junckerji že pripravljenih devet točk, katere bodo predložili Združenim narodom, kadar bodo videli, da Nemčija ne more zmagati. Ta program je sledeč:

Odstranitev vlade nacijev; Nemčija bi dobila stare meje, kot jih je imela pred vojno in da si sme zgraditi obrambno linijo proti Rusiji; Nemčija povrne bodo predložili Združenim narodom, kadar bodo videli, da Nemčija ne more zmagati. Ta program je sledeč:

Nabrusite nože!

Gospodinje, ki so bile zdaj navajene, da so kupile kruh, lepo narezan na kose, ga bodo morale od danes naprejšje rezati same. Vlada je prepovedala pekarijam odslej rezati kruh, da si s tem zmanjšajo stroške, drugače bi pa kruh podražile.

PROFESOR BRAIDECH BO ŠTUDIRAL STRUPENE PLINE ZA POUK PUBLIKE

Mathew M. Braidech, naš hrvatski rojak, sin poznane Math Brajdčeve družine iz Norwood Rd., ki je točasno profesor kemičnega inženirstva na Case Collegeu, se bo podal danes na Purdue univerzo, West Lafayette, Indiana. Tam bo študiral strupene pline, ki se jih včasih poslužujejo v vojni.

Profesorja Braidecha je izbral, da prouči strupene pline, mestni zdravstveni urad, ki bo začel v nekaj tednih učiti publiko v vedi o strupenih plinih.

"Nič ne vemo, kaj bo osiše še naperilo proti nam," pravi zdravstveni urad, "in clevelandsko prebivalstvo mora biti poučeno, kaj storiti v slučaju napada s strupenimi plini."

"AMERIŠKA DOMOVINA"

AMERICAN HOME

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

JAMES DEBEVEC, Editor

Henderson 0628

Cleveland, Ohio

6117 St. Clair Ave.

Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00.
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti, četrt leta \$2.25.
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00.
Posamezna številka 3c

SUBSCRIPTION RATES:

United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year.
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months.
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months.
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months.
Single copies 3c

Entered as second-class matter January 31, 1909, at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3, 1879.

83

No. 14

Mon., Jan. 18, 1943

Dežela brez pomanjkanja

Nek poročevalec, ki se je vrnil s Portugalske, opisuje razliko med nekdanjo cvetočo Francijo in med Portugalsko, katero imenuje "deželo brez pomanjkanja". Portugalska je danes še nedotaknjena kar se tiče vojnega vrtinca, toda predno bo te vojne konec, bo morda tudi Portugalska potegnjena vanjo. Naj slišimo torej nekaj besed o deželi, v kateri danes ne poznajo pomanjkanja:

"Pravkar sem se vrnil s Pirenejskega polotoka, kamor me je vodila priložnostna, nad vse prijetna pot. Kdor je doživel, kako je drugače bogata južna Francija pričela drseti od ene živilske karte na drugo in kako je trpela vedno večje pomanjkanje, je tako presenečen nad bogastvom in obilico vsega kar vidi na Portugalskem, da se mu skoraj ne zdi več naravno stanje. Maršillčani so bili čisto zbegani, ko je kar čez noč zmanjkalo mila, prekrasnega maršillskega mila, na katerega je prebivalstvo bilo tako ponosno. Skoraj ob istem času pa je vsa Provenca, ki je klasična dežela oljke, bila brez mila. In celo to se je zgodilo, da v Aixu, ki je središče proizvodnje za olje, niste dobili namiznega olja! Drugače bogati francoski zajtrk se je strašno skrčil. Prava kava je postala redkost, pa čeprav ste bili v samem Maršillu, ki je morda največje evropsko uvozno pristanišče za kavo. Treba se je bilo zadovoljiti z neko visokoodstotno mešanico, v kateri so prevladovala razne vrste graha. Mleko je bilo policijsko prepovedano, saharin je pričel nadomeščati sladkor. Prav tako je postalo maslo prava redkost in peki niso smeli več peči hrustavih rogljičev, ampak so smeli prodajati le star kruh.

Zmanjkalo pa je vsega tako hitro zaradi tega, ker ni bilo mogoče dobiti nobenega bencina. Brez bencina pa niso mogli ribiči na odprto morje, da bi lovili ribe in tako je ribji trig postal brez vsake zaloge. Ker je zmanjkalo bencina, je zmanjkalo tudi vina, ker ga ni bilo mogoče pripeljati iz okoliških skladišč. Znamenita francoska kuhinja se je tako neznansko posušila. Odpadle so vse prijetne predjede in seveda tudi aperitivi. Ljudi se je polastila nekakšna otopečnost in njihov motni pogled je spraševal: "Kaj bo šele pozimi?"

Lahko razumete kako prijetno je bilo presenečenje, ki smo ga doživeli v Lizboni. Vsi smo čutili, kakor da smo se prebudili iz težkih pravljinskih sanj. Po pomanjkanju, ki smo ga bili deležni v Maršillu, je portugalsko razkošje učinkovalo tem hujše. Podnebje, rodovitnost in tudi kolonialna posest je v obeh deželah približno ista, toda trenutno je med njima ogromna razlika. V Lizboni je bencina kolikor hočete in ga potrebujete. V Maršillu so bile zaloge in črpalke izpraznjene. Toda tu je vse drugače. Bencina je dovolj in ribiči pridno vozijo tovore rib z visokega morja; iz daljne in bližnje okolice prihajajo v mesto avtomobili, visoko naloženi z melonami, sočivjem, perutnino in posušeno kmečko gnatjo. Za vse to se moramo zahvaliti bencinu. Ko smo bili v Madridu, se je ravno pričelo čutiti pomanjkanje bencina. Prva posledica je bila, da je takoj začelo primanjkovati življenjskih potrebščin. In tudi kruh se je takoj poslabšal. Toda srečna Portugalska teh težav zaenkrat ne pozna. Treba je priti iz Francije in iz Španije, da uživaš, ko te zopet kličejo šoferji in ti ponujajo svoje usluge. Lizbona je morda eno zadnjih mest v Evropi, kjer avtomobili še vedno lahko vozijo po mili volji. Lizbona na zapadni točki evropskega Atlantika ima v izobilju ameriškega in mehiškega bencina!

Blagostanje Portugalske pa omogoča tudi okoliščina, da je celotna njena ladijevje še nedotaknjeno. Tako je mogoče, da se Portugalec poleg olja in rib, ki sta temelj njegove prehrane, še vedno lahko posladka s prijetnimi sadovi daljnih kolonialnih dežel. Poleg sočivja in sadežev, ki jih rodi domača zemlja, si Portugalec lahko privoščijo proizvođa svoje afrikanke in indske posesti. Tu vidite v prodajalnah bleščeče beli sladkor iz pravega sladkornega trsa, kakao, kavo in ananas, ki jih imajo nakupičene cele gore. Ananas in melone prodajajo kar po cestah tako kot v Srednji Evropi svoj čas jabolka. S tem pa še ni rečeno, da so ananas poceni, kajti stroški za prevoz so se zaradi vojske močno dvignili. Toda važno je, da lahko vsega dobite, čeprav so gotovi kolonialni proizvođa, kakor pravijo domačini, močno poskočili v ceni.

Merilo za bogastvo kakšne dežele so tudi menjalnice. Ni treba, da gledate za kulise velikih bank, ki so za laika itak skrivnost. Dovolj je, da hodite po mestu in vidite, kako so v izložbenih oknih menjalnic kar nakopičeni dolarski bankovci in zlatniki, ki jih morete brez vsega kupovati po trdnem ustaljenem tečaju kolikor hočete. Ni se vam treba zatekati na črno borzo, ki so tako bohotno cvetele v Maršillu. Kar vidite v Lizboni, vam priča, da je dežela gospodarsko zdrava in uravnovešena. Dolar nima na Portugalskem onega škodljivega mika kakor v tistih deželah, ki imajo devizno zaporo.

Ugodno vas preseneča sploh bogastvo in eleganca, s katero so tako rekoč natrpana izložbena okna. Povsod se kaže obilje angleškega blaga in ameriških predmetov, ki postajajo v Srednji Evropi redkost. Seveda bi bilo napačno,

ko bi po elegantnih izložbah hoteli meriti blagostanje vse dežele. Tudi Lizbona ima svoja revna predmestja z bednimi barakami in temnimi ulicami, po katerih se kot revščina. Toda res je, da se območje bede vedno bolj krči in da je mesto kakor tudi država pridno na delu, da zida nove mestne četrti, ki postajajo dostojno človeško bivališče. Mestne četrti bede se vedno bolj umikajo modernim zgradbam, in ako Portugalska pri svojem obnovitvenem delu ne bo motena, potem se bo nekoga dne v resnici lahko reklo, da je to dežela, ki ne pozna pomanjkanja.

Posebno doživite za nas vse je po več kot enem letu teme v francoskih mestih bila sijajno razsvetljena vele-mestna noč v Lizboni. Mislim sem si: Skoraj vsa Evropa leži večer za večerom v popolni temi, ko smo tavalji po črnih cestah. Zato smo sedaj bili kakor oslepljeni od žarke luči obločnic in svetlobnega morja, ki valovi iz kavarn in velikanskih izložb. To je bilo veselo in prijetno presenečenje, kakor ga more doživeti samo otrok na božični večer, ko iz temne sobe stopi pred razsvetljeno božično drevo.

BESEDA IZ NARODA

V novem letu na Hubbard Road

Božični prazniki so bili bolj žalostni, posebno pa še zato, ker ni nobenega upanja za naprej. Vedno sem mislil, da se bo kaj odtajalo tam doli na St. Clairju, pa sedaj vidim, da salaminsko slabo kaže.

Nek moj prijatelj mi je pravil oni dan, ko sem bil v Clevelandu na kongresu, da so prejšnji voditelji zapustili tisto zamrzljeno ter izročili vso zadevo in usodo slovenskih žuljev v tuje roke. Kar v glavo mi ne gre, kako bi moglo to biti. Saj je bil vendar tisti denarni zavod nekdanj ustanovljen in zgrajen edino za Slovence in po veliki večini s slovenskimi žulji. Saj pravim, da si kar ne morem, mislim, kako je je kaj takega mogoče. Saj so nam vedno pripovedovali, da morajo ravno radi tega ustanoviti novo banko, da bodo staro potegnili iz tiste strahovite brozge, za katero še vedno dolžijo bivšega predsednika Hooverja. Kakor izgleda nas bodo zapustili kar drug za drugim; mene le skrbi, kaj neki bodo napravili z vlagateljskim denarjem? Ali nas bodo pustili kar lepo na cedilu?

Želeti bi bilo, da bi nam kdaj kaj povedali o likvidaciji, da bomo vsaj vedeli, če je še kaj vrednosti v zmrljini ali ne. Saj vem, da se je marsikateri že naveličal čakati in bi se rad že kar poslovil s tega sveta, pa vendar še napeto pričakuje, kaj bo iz tega. Po dolgih desetih letih bi se moralo vendar nekaj ukreniti. Pomislimo na tiste, ki so tedaj v strahu radi propada pomrli in bi se zdaj gotovo že radi nazaj prišli pogledat, pa mislim, da bi se silno začudili, ko bi videli, da mi še vedno čakamo odreditve.

Samo žalost in skrb se nam obeta. Tudi se namj čestokrat pripoveduje, da nad \$25,000 čistege se ne sme kupiti. No, pa naj kar povem, da tisto meni ne bo delalo nobene pregla-vice. Ampak tisto, ko nam nekak namigujejo, da bo treba pas pri hlačah bolj stisnil in menda čreva tudi, tisto mi pa ni nič kaj preveč po volji, ker so se zadnje čase precej raztegnile. Se bo treba pa privaditi bolj enostavnemu in nerazkošnemu življenju. To mislim, da mi ne bo delalo sivih las, ker jih še nimam in radi tega jih tudi dobil ne bom, saj razkošnosti še nikdar vajen nisem bil.

Ker so sedaj dnevi precej mrzli in pusti, nimam veselja kaj več novic poročati, bom pa to storil ob kakšni poznejši priliki. Pozdrav,

Frank Leskovic.

Z Rdečim križem v Novi Kaledoniji

OPOMBA: Ta članek je posnet iz pisma, pisanih po Miss Edna Patterson, članice upravne oseba ameriškega Rdečega križa, katera je na čelu Red Cross Servicemen's Cluba na otočju New Caledonia. Pismo so bila pisana tekmo mesecev (aprila, maja in junija) lanskega leta.

Tukaj sem v Novi Kaledoniji. Na poti sem nas je podmornica le enkrat prestrašila, dasi sem kasneje izvedela, da je mnogo istih prežalo na naš konvoj tam v spodnjem Atlantiku. Naši mornarici se imamo zahvaliti, da smo srečno pripluli skozi. Ladije so ponoči nudile tak pogled, ki ga nikdar ne pozabim — razorače, križarke in druge — vse v popolni formaciji, nad temi, pa zrakoplovi. Kaj takega vidite le včasih v kinematografu.

Mi smo bile prve čete, ki so se tukaj izkrcale, in dvomilo se je, da sploh kdaj sem pride-mo. Japoncem ni dišalo, da bi sem prišle naše čete, pa si lahko predstavljate, kako nam je bilo pri duši v zadnjem delu vožnje. Vse pa je šlo gladko in bilo je le malo neugodnosti.

Ako govorite o primitivnih pokrajinah, tu jo imate. Ženske nosijo neke kikirje zavite okolo života in možki le neke kratke hlače. Nekateri izmed njih si nabavljajo bel kolobar okolo očesa, da izgleda kot kak monokel. Lase si deloma porbarvajo z rdečo barvo.

Čudno se nam zdi, ko tu slišimo o pomanjkanju petroleja in obročev. Tukaj pa ne moremo kupiti niti papirja za pismo, masla ali krompirja. Kar pa se tiče kopalnice in gorke vode, ki so doma same obsebi umevne, treba tu kratkoma-lo pozabiti na iste. Čudno pa je, kako se človek na vse to privadi. Enostavno jih nimamo, pa pozabljamo na njihov obstoj.

Komaj bi nas prepoznali, da nas tukaj vidite z našimi kositrastimi čeladami in maskami proti plinu, ko tu stojimo zaporedno v vrsti, da dobimo kaj za jesti, kako čepimo na tleh, ko jemo, in kako zopet stojimo v vrsti, da drug za drugim umijemo kositraste krožnike, čaše in žlice, in kako ponoči spimo v mrežah proti komarjem. Da mi je kdo kdaj rekel, da bom nekdanj tako živela, mu ne bi bila verjela.

Sedaj smo v naši zgradbi kluba Rdečega križa. V tšek smo imeli svečano otvoritev. General in vse druge velike glave so bile zraven, tudi konzuli, francoski častniki in vsa elita mesta.

Sedaj služim kot recepcionistinja v vojaškem klubu Rdečega križa. Vse to je vse nekaj novega zame, pa se mi dopade. Moja glavna naloga je postreči fantom, tako da se čutijo kot da so doma, da z njimi govorim, da jim poslužim z igrami pisanimi papirjem in knjiga-

mi, ako jih imamo. Sedaj imamo približno 20 knjig za vse fante tukaj. Upam, da naprosite vsakogar, naj nam pošlje revije, knjige in drugo berilo. Pa pošljite to v malih omotih, da jih dobimo, kajti ladije ne prevzemajo velikih zabojev.

V sredo je morala biti otvoritev za vojake, pa izbruhnila je tu nekaka revolucija in vse je moralo zapreti, tudi naš klub. Nastal je razpor med pristasi Svobodne Francije in Vichyja. Prebivalci so napolnili vse ulice, bile so demonstracije in govori. Ni bilo pa nikakih nasilnosti, vsi so prijazni napram Amerikancem, pa nismo bili v nikaki nevarnosti.

Naša zgradba ni velika prostora je za kakih 100 mož. Ves dan v soboto in nedeljo imamo tukaj velik naval ljudi. Vojaki prihajajo, da bi tu posedovali, pisali ali igrali na viktriole. Včasih je toliko ljudi, da komaj stojijo, kamoli sedijo, kajti ta prostor je tukaj edini, kamor lahko gredo pod krov — razven sotorov in spalnic.

Danes, pa tudi včeraj sem imela dela čez glavo. Včeraj je pošta prišla, kar pomenja delo z fanti od 9. do 9. — smrtno vesti, poročila o denarju, ki so ga družine prejele, novice o otrocih, porokah in razporokah — sploh nimate pojma, s kolikimi problemi se moram pečati. Jaz poslušam, povem svoje mnenje in kakor mi je neki fant danes priznal, srečni so, da jim kdo kaj reče. Rekel mi je, da najprej ni maral, da bi mu kdo kaj rekel, kasneje pa je po razgovoru priznal, da se je čutil bolje pri duši in dobil nazaj svojo korajžo.

To delo je lepo, kadar se šalite s fanti, težavno pa, kadar pride z doma kaka brzojavka o smrti v družini. Naša naloga je, da jim to povemo. Imela sem včeraj fanta, ki mu je mati umrla. Prišel je noter v tleh presledkih, posedaval in jokal, pa vi veste, kakšna sem. Jazte ga ne morem dolgo prestati, pa sem začela samja jokati. Zares kruto je za nje dobivati take novice. Skušajo, da se možko držijo z drugimi fanti, ali — Lahko razumem, zakaj Rdeči križ pošilja ven dekleta, pa, dasi je zame skoraj enako hudo kakor za nje, vsaj to mi daje občutek, da lahko pomagam "razbremeniti" njihovo dušo.

Potrebujejo več žensk v vojski, da le poslušajo fante, ko izlivajo svojo tugo, ako za nič drugega. Da bi videli mojo sobo, kot je sedaj, bi mislili, da je kaka klet — jajca, kava sadje vseh vrst, slaščice, piškoti, cigarete (10 kartonov) — kakor jabolko za učiteljico podarjeno od vojske in mornarice. Jajca so tukaj skoraj nekaj nezasišane-ga, dobila pa sem jih nekoliko tucatov od mornarice. Dala sem napraviti nekaj sladoleda in ga nesla fantom v bolnišnico.

Neverjetno, koliko več zvezd je tu na nebu. Zlasti ena, kak planet, ima tak sijaj kot luna. Ko ljudje govorijo o "tropičnih nočeh," ne pravijo nikakih bajk. Sedaj vem, kaj mislijo; noči so zares prekrasne. Mesec nad oceanom, gre na treh straneh, ladije zasidrane v luki, bilijoni zvezd, grč zelene trave, kjer sedimo ob igrajoči viktriole, šum morja ob obali — in to imenujejo vojno? Ta so baje precej vroča tla in nikdar ne vemo, kdaj kaj izbruhne, do sedaj pa vzlic umivanju krožnikov vse je dobrošlo.

Smrt Nikola Tesle

V nedeljo 10. januarja ob 2:30 popoldne, je bila praznovana na oddaji newyorškega radia spominska svečanost v čast Nikola Tesli, katere se je udeležil veliki župan New York-a, g. Fiorello H. La Guardia, ki je prečital v spomin velikemu pokojniku naslednje besede odličnega književnika Louis Adami-ča.

Na tej spominski slavnosti je sodeloval znani violinist Zlatko Balaković, a slovenski pevski zbor Slovan je zapel par pesmic v zadnji pozdrav pokojnemu učenjaku.

Govor newyorškega velikega župana Fiorello H. La Guardia

Pretekli terek ponoči je umrl tu v našem New York-u — v svoji skromni hotelski sobi mož, star skoraj 87 let.

Njegovo ime je bilo Nikola Tesla.

Umrl je reven — akoravno šteje med najbolj koristne ljudi, kar jih je svet videl.

Njegovi uspehi so bili ogromni in še vedno rastejo, z vsakim dnem.

Nikola Tesla bi bil mogel nakopičiti stotine milijonov dolarjev — postal bi bil najbogatejši človek v tej deželi, na vsem svetu, ako bi bil stremel za bogastvom.

A ni mu bilo do tega.

Bil je človek brez potreb — in ni imel časa za vse ono, kar toliko ljudem pomeni uspeh v življenju. Nikola Tesla je bil globoko človeški in najčistejši znanstveni genij — bil je poet znanosti.

V dobi, ko se je mudil med nami, je izvedel izredne, presenetljive in čudovite stvari. Dovršil jih je le v prid človeštvu — za svoje delo ni računal nič. Denar — ni se brigal zanj.

Čast — kdo je dovolj velik, da bi drugim izkazoval čast? To je bilo njegovo stališče.

Hvaležnost — ni je niti pričakoval, niti zahteval.

Nikola Tesli ni bilo do tega, da dobi plačilo za to, kar je storil za človeštvo. On je le delal, kakor mu je narekoval njegov pri-rojeni genij, ki mu je bil vdah-njen v dušo kot sinu svoje ma-tere v njegovi rojstni deželi Ju-goslaviji.

Ta čudoviti mož je zdaj mrtev. Tako vsaj trde. V petek nam je časopisje poročalo, da je umrl. Njegovo truplo so bili našli na postelji, v njegovi hotelski sobi, v našem mestu. In časopisje je začelo prinašati pomrtnice in uvodne članke o njegovem življenju in delovanju in nam pripovedovalo o njegovih navadah in posebnostih.

Tesla, pravijo, je mrtev. Vse kar je še preostalo od njega, leži na mrtvačnem odru, nekeje v našem mestu.

Pogreb bo v tšek popoldne ob štirih v katedrali St. John The Divine. Ljudje bodo prihajali v velikem številu, ljudje vseh slojev — skromni, neznani ljudje in drugi, katerih slava je velika, znanstveniki, industrial-zi in drugi.

Vse to je v redu. To je v navadi in se vedno tako dogaja.

Toda Tesla ni mrtev. — Tesla ni zares mrtev. Le njegovo ubogo, izčrpano truplo je zdaj pokojno.

Toda naš pravi Tesla, kar je bilo v njem bistvenega, še vedno živi med nami, v njegovem velikem delu, katerega skoro ni mogoče oceniti, ker je bistven del naše civilizacije, našega vsakdanjega življenja in našega vojnega napora.

Danes, v tej predstavi, mi za njim ne žalujemo, mi ga ne častimo, ker vemo, da Nikola Tesla tega ni želel.

Zakaj žalovati za njim?

Njegovo življenje je bilo polno zmagovalstva.

Mi, ki smo danes tukaj izbra-ni, se Tesle le spominjamo —

govorimo o njem medseboj-vam, ki nas poslušate; zaigra-bomo par komadov in zapeli-kaj pesmic, o katerih mislim-da bi jih bil Nikola Tesla poslušal.

Veselim se njegovih uspe-ha na zemlji — njegove velike ve, ki je tudi naša slava in va vseh narodov na svetu. Slavljamo njegov prispevek našemu življenju — njegov prinos celoti človeške civilizacije in njenih razvojnih mož-ga v Ameriki in drugod ki trajali tako dolgo kakor našo samo.

Pogovarjamo se o Nikola-sli, veseli tega, da smo istega du kakor on, dokler se je med nami.

Kajti on šteje v čast vseh človeškemu rodu — Jugosla-vi in Amerika sta ponosni narodi.

Pred par leti je dr. A. D. nahren, Teslov tovariš na mej-stvenem polju in tudi Ameri-ke, pisal o Tesli v svoji knji-zi o induksijskem motorju — torju, katerega je ustvaril v-sla in ki je zdaj postala bistni-ki del skoro vsakega predmeta-se na kolesih kreče po tej de-ži.

G. Behrend je dejal:

"Ako bi morali izločiti iz ču-šega industrijskega sveta, ka-tate Teslova dela, bi se na-sa vseh industrij ustavila. Na- električni vlaki in vozovi bi-stali, naša mesta bi bila t-a naše jeklarne in tovarne-le mrtve in tihe. Njegovo-je poseglo tako daleč, da njim prepletena vsa indu-rija. Ako bi se nam na enkrat-egnili Teslovo delo, bi za-tema in začeli bi padati barstvo."

Zato pa je tudi res — sla ni mrtev. On živi, mo- vi med nami. Med nami, naš sredi je slava njeg-življenja, njegovih uspe- teh se veselimo.

Zato ga ne bomo pro- — zbrali smo se tukaj, da- timo zmagovaljve tega ču- za življenja in da delimo-žutek z onimi, ki nas po- (Jehik)

Da se ne napravi rja- lezni kuhinjski posodi, ba posodo najprej dobro- in zbrisati, potem jo pa- žite z oljem.

Kranjč Tone in Plava France, iz slavne Menišev- na, sta imela opravke v em- lani. Udarila sta jo četa bos- brovski hrib in čez Poljske- ba sedla v Borovnici na pošla. štar, ki ju je točno prip- Kolk- belo Ljubljano. Da bo- žeje prenašala ljubljans- in meglo, sta se najprej- la pri Tišlerju, se pot- sila pri Figovcu, stopila- nutek notri pri "Solne- potem okrepcana nam- si bosta ogledala tudi- ljubljanski muzej.

Strašno ju je zanim- ti toliko čudnih stvari- Oba sta bila enih misli- niti na Menišiji ne do- lepih stvari. Niti Usting- denc, nima takih stvari- jami pri Birtovi seno- dobi tako lepih kapni- rekla.

Končno se ustavita- pom rimskega gladijato- ritelja). ki mu je me- ena roka in ena noga, ena- bila vsa razbita in- več krajiš poškodovan- stavku je bilo zapisano- govalec."

Naša Meniševca zma- glavo in končno- Kranjč Tone: "Prme- nazaj, če je to zmago- kšen je bil neki tisti, tepen, če je že zmago- ko zdelan!"

ŽALOST IN VESELJE

Spisi Andrejčkovega Jožeta.

Hm — veš li v čegavih ro-
le se sedaj nahajaš?" pravi
je poveljnik nekako po-
tehljivo.

Ne — ni me še došla ta čast,
bi bil izvedel ime svojega
vega gospodarja. Le toliko
da so vaši hlapi precej
provi in nečloveški, kolikor
spoznal iz njihovega obna-
ja.

Ali si kedaj že kaj slišal o
zarjih?"

Ni.

O morskih roparjih pa "

Da, o teh sem že mnogo sli-
in če se ne motim, imam
sedaj enega pred seboj.

D. najprej bi rad zvedel, po
pravici smete uloviti člo-
meja, ki prihaja iz dežele, ki
ni nikdar storil nič žale-

Vse bodeš zvedel," pravi po-
nik mrzlo, "sedaj samo to-
vedi, da si suženj na ladiji
imenitega morskega ropar-

Abdale."

Čudno ime," mrmral je
"takovega svetnika še ni
našel v nobeni pratiki."

Kaj praviš?" izarenči nad
poveljnik.

Da se mi krivica godi, da
prišel v sužnost, še sam ne
zakaj."

Če ti je prostost tako dra-
lahko se odkupiš, ako nam
kriš ob mesecu štirideset
cekinov."

Štirideset tisoč cekinov!"
vija Aleš glasno se smeja-
"ko bi jaz toliko denarja

vas še ne pogledam ne;
vred ni vredna. Po takej
odbi se že ne zmeniva."

Ni drugače, kot s to po-
no," pravi Abdale malo-
no, "Ali nimaš blizo prij-
v, ki bi te rešili in odšteli

leže za te?"

Imam prijatelja dva, čaka-
ne na obrežji in sta gotovo
eliki skrbah zastran (me-

Na obrežji?" seže mu Ab-
hlastno v besedo in pri-
priči pomigne enemu svo-

služabnikov, ki sta prigna-
leša. Ta pa, kakor bi že na
zau bral vse gospodarjeve

ni, urno odide po stopnicah
ladije.

Pri tej priči obide Aleša gro-
rad bi bil uničil zadnje be-
ali bilo je že prepozno,

kaj gotovo je držala v tem
utku ravno tista ladija po-
rova tovariša na obrežje, v

ni se je prej on pripeljal
em. Le nekaj ga je tolaži-
bosta morda ubežala, ako

Poleg tega morskoparje, in
nešila.

Koliko jezikov govoriš?"
poljuje poveljnik po krat-

molčanju.

Nekoliko laški, nemški, moj
temni jezik pa je slovenski."

To je malo," mrmral je po-
nik ter si gladil črno, kru-

no brado. "Ali tvoj obraz
razodeva, da si bistre glave;

im, da bi se kmalo navadil
arabskega jezika."

leš ga nepremekljivo gle-
ter molči.

Potem mi zadeneš v kupči-
stoj sto pijastrov (Pijaster—
ški denar, ki velja naših 89

več pri poglavarju v Ma-
roko je država v se-
vzhodnej Afriki.) Ko ne

bi bila tvoja postava in tvo-
odkritostno vedenje tako
edari, ki bi ga srečal, za

ih denar, ker pa se mi
ne prebrisan človek, ostal boš
moj barki kaka dva me-

mu poglavarju, da ti bo neko-
liko bolj prizanašal, nego dru-
gim sužnom. Sedaj je dovelj za
danes, jutri boš koj prišel svoj
uk; moj stari mornar Kašet
te bo učil."

Poglavar je mahnil z roko
in služabnik je odpeljal Aleša
v najspodnejši del ladije, ondi
mu pokazal majhno beznico,
potem pa zaklenil ter odšel.

Aleš se vsede na stari zaboj,
v katerem so brž ko ne hranili
nekaj roparji ugrabljenega za-

klade, sedaj pa so ga odstra-
nili, kot neoptrebnost, ker je
bil že polomljen. Razne misli

so se križale v njegovej glavi,
vse te dogodbe so se mu zdele
kot v sanjah. "Lepo tolažilo,"

misli si, "dva mesca se bom
moral ubijati s ptujim jezi-

kom, da me bo potem črnobra-
di ropar dražje prodal, in s tem,
meni, da mi skaže še veliko do-

broto." Sobica njegova je bila
še precej čedna, kolikor se mo-
ra zahtevati v takih okolišči-

nah. Oken sicer ni imela, ker
je bila v spodnjem delu ladije,
ali blede luč v leščerbi je raz-

svitljevala majhen prostor. Pri-
stani je bila napravljena klop,
na drugi strani pa viseča po-

stelj, kakoršne imajo na ladi-
jah.—Aleš opravi večerno mo-
litev, moli potem še angeljsko

češčenje, kakor ga je nekaj
učil stari Peter, in v molitvi je
našel tolažbo. Zopet se je vr-

nil v njegovo srce oni pogum,
ki ga je navdajal nekaj.

Djal je sam pri sebi: "Ako
sem v božjem varstvu, kaj mi
morejo potem ljudje. Bog že

ve kaj namerja z menoj." —
Hudo si je očital prejšnjo ma-
loupnost, ko se je hotel potopi-

ti s svojima sovražnikoma vred,
sklenil je za naprej vedno mo-
žato prenašati vse težave, ka-

kor se spodobu pravemu juna-
ku. Le to ga je vznemirjalo
ter mu napravljalo mnogo skr-

bi, ker je tako nepremišljeno
izdal svoja tovariša v naglici.

Vleget se je na postelj in pazno
poslušal na vsak gibljaj na la-
diji. Zdaj pa zdaj menil je za-

slisati Poldetov ali pa Alfon-
zov glas, pa nič ni bilo. Nad se-
boj je čul trde korake prihaja-

jočih in odhajajočih ljudi, kar
mu je naznanjevalo, da mora
ravno nad njim biti poveljni-

kovo stanovanje. — Čez dobre
pol ure se odpro duri, v sobo
stopi molče oni sluga, ki ga je

prej pripeljal tu sem, postavi
na mizico nekaj jedil, stekleni-
co vina in dolgo turško pipo

(čibuk), potem pa zopet zakle-
ne duri in odide meni nič tebi
nič, še ozre se ne na Aleša.

Aleš se je popolnoma upo-
kojil, videvši, da niso dobili
njegovih tovarišev — sicer bi

gotovo bil kaj opazil. — Do-
bro mu je dišala večerja, ker
lakota ga je že hudo trla, in

tudi iz čibuka je poskusil puši-
ti, kar pa se mu je tako neka-
ko narobe zdelo, da se je jel

sam sebi smežati. — Vse do-
mišljije iz otročjih let, ko je
prebiral razne knjige o ptujih

kraji in ljudstvih, so se sedaj
vresničile. Bil je na veliki la-
diji, na morji, kjer se dvigajo

valovi, celo med morskimi ro-
parji; vse, kakor si je vča-
sah želel v priprostitih otroških

mislih, ko je vesljal v majh-
nem čolnčku doma po Savi. Se-
daj seveda je bilo vse drugače,

ali takovi prijetni spomini
zlažujejo tudi v težavah neko-
liko britkosti, da človek pozabi

za trenutek sedanjosti ter se
zatopi v preteklosti.

V začetku je sicer sklenil, da
se ne bo učil po nobeni ceni ne
arabskega jezika, ali ko je to

reč bolj natanko preudaril, za-
vrigel je svoje misli. "Vjetnik
sem na vsak način, če me ne

kupi ta, me bo pa kdo drugi.
(Dalje prihodnjič.)

1943	JAN.	1943
Sa	Mo	Ta
3	4	5
6	7	8
9	10	11
12	13	14
15	16	17
18	19	20
21	22	23
24	25	26
27	28	29
30		

KOLEDAR

DRUŠTVENIH
PRIREDITEV

JANUAR

23.—Društvo Kristusa Kra-
lja, št. 226 KSJ, plesna vese-
lica v SND.

24.—Ivan Cankar, predstava
in ples v SND.

29.—Rooseveltove ples v SND.

30.—Skupna društva fare sv.
Vida prirede veselico v SND.

30.—Podružnica št. 3 SMZ
priredi plesno veselico v Slo-
venskem domu na Holmes Ave.

FEBRUAR

6.—Društvo France Freše-
ren, št. 17 SDZ priredi plesno

veselico v auditoriju SND na St.
Clair Ave.

13.—Društvo Cleveland, št.
126 SNPJ bo priredilo v SND
domačo zabavo ob priliki 33-
letnice obstoja.

14.—Društvo Ribnica, št. 12
SDZ proslavlja 30-letnico ob-
stanka v auditoriju SND na St.
Clair Ave.

20.—Društvo Loška dolina,
plesna veselica v SND.

27.—Društvo Danica, št. 11
SDZ, plesna veselica v SND.

Mali Jesse Roper Ivan Mohorovicic, katerega drži v
naročju njegova krsna botra, je bil rojen lanskega apri-
la v rešilnem čolnu, v katerega so bili rešili njegovo mater
Mrs. Joseph Mohorovicic (leva na sliki), ko je bil torpe-
diran potniški parnik "Jesse Roper," po katerem je dobil
deček tudi svoje ime.

Vojska je zanj končana. — Slika nam predstavlja
nemškega vojaka za volanom italijanskega truka, katerih
so se poslužile bežeče nemške armade v Afriki. Voznik je
mrtev in zanj je konec vseh svetnih težav.

Gornja slika nam predstavlja Hitlerja v vsej njegovi fizični degeneriranosti, ko
oteklih oči, odebellega vratu in zancmarjene zmanjnosti nastopa pred svojimi "zvestimi."
Debelost pripisujejo prej slabemu zdravju kot pa preobili hrani.

28.—Ivan Cankar, predstava
v SND.

Kaj je meningitis?

Nalezljivo meningitis ali
vnetje možganske mreže povz-
ročuje mikrobi, ki jih je zna-
nost krstila meningokok. Pr-
votni sedež teh klic je sluznica

zgornjih dihalnih organov, ta-
ko nosa, grla in požiralnika.

Klice se širijo največ po zra-
ku na ta način, da bolniki pri
kašljanju izmetavajo drobne

kapljice sluze, v katerih je vse
polno meningokokov. Prav tako

bolniki trosijo klice, kadar go-
vorijo, se smejejo, kihajo itd.

Drobel sluze s klicami lahko
ostanejo v zraku eno uro in če
jih v tem času udihne zdrav

človek, lahko nalezje s tem bo-
lezen. Treba pa je poudariti,

da je človek v splošnem precej
odporen proti meningokokom,

tako hitro bolezen ne nalezje.

Po dosedanjih izkustvih se od
500 ljudi, ki so vdihavali menin-

gokoke, loti bolezen le enega.

Vsi drugi večinoma sploh ne
zapazijo, da so si nalezili bo-

lezen, vendar pa raznašajo bo-
lezenske klice. Zanje velja, da so

navidezno zdravi. Zbolijo kve-
djem tako, da imajo hud na-

hod, ali angino, torej na krat-

ko, prehlajeni so, ali kar je se-
daj moderno, imajo ne preveč

hudo gripo. Posebno mnogo
takih zdravih bolnikov je v ne-

posredni bližini človeka, ki je
v resnici zbolel na meningitisu.

Če je pa pri človeku zaradi
daljšega prehlada, telesnega ali

duševnega napora, nezgode ali
prevelikega uživanja alkohola

odporna moč telesa popustila,
pa je mogoče, da bolezenske kli-

ce, ki so se naselile v grlu ali v
nosu navidez zdravega človeka,

začne prodirati naprej v telo.

Ko meningokoki pridejo v krvni
obtok, jim je odprta pot tudi v

možgansko mrežo, kjer povzro-
čijo gnojno vnetje, ki ga zdra-

viška veda imenuje meningitis.

To se zgodi, kakor smo videli,
le v redkih primerih in zato mo-

ramo smatrati meningitis kot
izredno redko komplikacijo vne-

tij v grlu ali v nosu. Prav za-
radi tega se meningitis tudi prav

redko pojavi kot epidemija.

Značilno za meningitis je tudi
to, da nastopa sedaj tu, sedaj

tam v redkih posameznih pri-
merih. Največkrat se še pojavi

proti koncu zime, ali v prvih po-
mladanskih mesecih. Ti nasto-

pi meningitisa so skoraj vsako
leto redni. Kljub temu pa te bo-

lezni ne smemo smatrati kot
kake velike nevarnosti in bo

meningitis med nalezljivimi bo-
leznimi vedno imel podrejeno

vlogo.

Pred to boleznijo se človek
enostavno lahko zavaruje na ta

način, da se v času, ko bolezen
bolj pogosto nastopa, varuje
vseh tistih ljudi, ki trpe na ka-
kršnem koli prehladu, gripi ali

kašlju. Za primer boleznij je ve-

likega pomena, da čimprej po-
klicani zdravnik ugotovi bole-

zen, ker so dana številna sred-

stva, tako tudi serum za ceplje-

nje. Kot preventivno sredstvo
pa priporočajo zdravniki izpla-

kovanje grla s 3% vodikovim
prekiskom. Za podrobnejše

zdravljenje pa je seveda potre-
ben zdravnikov nasvet.

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

—

druge tri. Tako vidita, da va-

ma ni treba klati prešiča."

Jeranka je razumela in se je

udala. "Jaz prav lahko pogre-

šam svinjsko zabelo, otroci pa

itak nič ne poznajo."

Mož jo ježno in očitajoče po-
gleda, pa zavrne: "Jaz je pa

ne morem pogrešati; klalo se
bo!"

Pa sedaj se oglasi zopet Mi-
cona: "Zaradi tebe? Ali te ni

sram? ... Tako, tak si! Jaz
pa doma varčujem, pa ne vem

komu. Kako sem neumna!"

"Tone, pa se udaj. ... Saj
si navajen jesti masleno jed in

za prešiča bi se lepe denarce
vzelo," pomaga Jeranka teti.

"Kaj pa pomagajo denarci,
ako jih pa ne očitamo in bi

jih moral dati za obleko, kakor
vedve hočete. Ali sem kaj na

boljem?"

"Ali nisi? Ali ne bo imela
punca nove obleke, ti pa denar

—?"

"I, kako ga bom imel, ako
ga bom dal za obleko!"

"Viš, kako nič ne veš! Ali
ne bo treba toliko. Ti tudi ne

veš, zakaj se krčiš! Pol preši-
ča bo komaj šlo za punco, dru-

go boš pa sam imel, pa bode
boljši, kakor bi prešiča imel.

In kadar je Micono kaj re-
kla, je bilo vselej res, vsaj pri

Jeranovih, katerim je Micono
namigavala s svojo smrtjo.

Ko je Jeran čutil, da bi se še
nekaj kronc izbilo za njegov

mošnjiček in bi s polnim moš-
njičkom lažje nastopil pri svo-

jih upnikih ter bi se ne bilo
treba ravno ustrašiti, ako bi

kateri teh trčil, da je kaj več
dolžan, kakor sam misli, je bil

voljan.

JUNAKINJA IZ ŠTAJRA

PREVEL DR. JOS. JERŠE

Žena je skočila po konci, kakor bi jo bila pičila kača. "Kaj, za božjo voljo!" je kričala. "V slamo! Tako! V slamo! V slami jih prezimuje, lopov, da pridejo miši, ki jim diši zrnje. Štefana!" je hripavo vpila, "ali čuješ, Štefana! V slami prezimuje naše čebele!"

"Saj niso več naše," je tiho odvrnila deklica. Sram jo je bilo, da mati tako kriči pred patrom. Ženi pa so priiskrile solze v oči. Izdihovala je in hropela: "Moje čebele! Koliko sem se trudila in sem vsako zimo s klinčki zamašila luknjice v panjih, da bi ne prišle miši! Kaj me gledaš, Štefana! Li ni bilo prav tako? Čebele so bile največje veselje tvojega očeta, sedaj jih bo pa ta človek uničil. Gotovo pride še mrčes zraven," se je nakrat škodoželjno zasmejala. "Črvi pridejo, joj, Štefana, se spominjaš, kako smo trebili panje. Kako ostudna je bila ta črva!"

"Seveda je bila ostudna," je potrdila deklica, ki ji tako prijazno zveni iz ust celo neprijetna beseda.

"Pa vendar smo spravili črve ven. Sedaj bo ta človek uničil panje. No, saj je njegova stvar," se je hudovala žena. "Kako pa je spravil naše kokoši?"

"Tega pa res ne vem," je odgovoril pater. "Štefana, to-le pošilja pater Kuzmina tebi, tvojim bratcem in sestricam."

Vzel je iz torbe štiri podobice ter ji jih ponudil. "Štiri malčke imate, ne?"

"Da," je prikimala. "O, kako so lepe! Angel varih, sveta Ana, sveti Blaž in presveti Zakrament. Oho, zame nič?" je vprašala. "Morda za kazen?"

"Tudi za-te je nekaj tu." Še enkrat je šel v torbo, iz katere je privlekel stekleno posodico. V njej je bil voščen svetniček, oblečen v rdečo svilo. Na glavi

ABBY GLEDISČE
15511 WATERLOO RD.
Sedaj kaže
pretrgovanje rusko sliko ukrajinskih gerilcev
"GERILSKA BRIGADA"

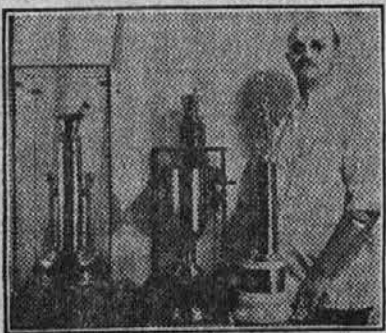
Bereči se morajo, ženo in otroci zabavljajo
svoja znanja

In še druga slika
"FOOTLIGHT SERENADE"
Betty Grable, John Payne

VSE KARKOLI

se potrebuje od zobozdravnika, bodisi izvlečenje zob, puljenje zob in enako, lahko dobite v vaše polno zadovoljstvo pri dr. Zupniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas dopušča. Uradni naslov:

DR. J. V. ZUPNIK
vhod na 62. cesti, Knausovo poslopje.
(Jan. 14, 18)

Preizkušena zdravila proti glavobolu

Mandel's Headache Tabs

1. Ustavi glavobol
2. Uredi želodec
3. Ojači živce
4. Odpomoč ženskemu zdravju

CENA 50¢

MANDEL DRUG STORE
SLOVENSKA LEKARNA
15702 Waterloo Rd.
CLEVELAND, O.

Pošiljamo tudi po pošti

je imel krono iz zlate pene ter je dvigal v roki plameneče voščeno srce.

"Oj," je vzkliknila Štefana, "kako lepo, to je za-me? To so mu prav gotovo dale redovnice iz Gesa." Nežno je poljubila podobico in se je vsa blažena vase smehljala. "Li ni ničesar naročil," je vprašala ter je pogledovala po materi, li ne bo šla v kuhinjo. Tako rada bi na samem z duhovnikom izpregovorila besedo.

Duhovnik je rekel: "Vprašal je: Je-li Štefana pridna? Kaj misliš, da naj bi bil odgovoril?"

Deklica je nekoliko napihnila ustnice, pomajala je z rameni ter je gladila z roko laske malega bratca, ki se je je držal za predpasnik. Mati je nekoliko razdražena rekla: "Seveda je pridna, li niste tako rekli patru Kuzmini? Vsi ljudje v Štajerdorfu pravijo, da je pridna, in gospodje, ki zahajajo k nam, tudi vedo. Pridna je že — pa ..."

"Pridna je že!" pravi pater. "Potem je vendar dobro. Kaj hočete še?"

"U bogati noče," je odvrnila mati ter je šla v kuhinjo.

"Kako?" je vprašal menih, ki je držal roke v rokavih ter je motril deklico. Deklica je nekoliko namršila svoje goste obrvi, je zopet zamajala z rameni ter je odšla v gostilniško sobo, kjer je zopet nekdo hotel plačati. Pater je stopil par korakov za materjo ter je s pri-tajenim glasom vprašal v kuhinjo:

"Kako to mislite, mati, da noče ubogati?"

Mati je napol nejevoljno, napol pa žalostno odgovorila: "Mislim, da tako že veste. Ničesar noče slišati o možitvi," je šepetala. "Sedaj ima tako lepo priložnost. Pa ne in ne!"

"Saj je še premлада," je odgovoril pater.

"Osemnajst let ima, to ni premalo. Pa naj ji prigovarjam, kakor hočem. Učitelj bi jo tako rad imel," je šepetala. "Tako dober mož je in pa katolik, tako lepo službico ima in tako lepe lastnosti. Ona pa: ne in ne!"

Albert je nekoliko zasmehljivo zategnil usta. O ta učitelj Lindner. Spomnil se je na basen, v kateri žaba snubi prinčezinjo.

"Če ga pa noče, mati," je mirno rekel, ta reč se ne da prisiliti."

Sedaj se je vrnila Štefana iz sobe. Veselo je s prsti brenkljala na usnjato torbo.

"Mati, ali me opravljate?" je rekla ter si je kodrce potegnila s čela.

"Seveda, če pa ne ubogaš!" je odgovorila žena, ki je stopila iz kuhinje. Jezilo jo je, da ji pater ni hotel pomagati. Zaslutila je, da je na Štefanini strani, da ji celo odsvetuje možitve. "Materne ne ubogaš! Kaj boš počela sama na svetu?"

Deklica je tiho priprla vrata gostilniške sobe ter je rekla:

"Mati, kaj pa imate od moje možitve? Kdo vam bo potem doma pomagal? Najeti morate potem tujo dekle, pa še natakario zraven. Kdo bo potem pazil na otroke? Je-li taka sila, možitvi se? Samski stan je tudi lep."

"Ja, lep je samski stan, dokler so ličeca rdeča in lasje zlatokostanjevi," se je jezila mati.

"Sama vem, da te krvavo potrebujem in te bom težko po-

grešala, ker te imam tako rada. Pa prav zato, ker te imam rada, bi te rada videla preskrbljeno, preden umrjem. . . Saj sem tako boleha," je nadaljevala z jokavim glasom, "srce ni v redu. . . Vsak hip lahko umrjem, in kaj boš potem počela sama?"

"Mati, nikarte tako govoriti!" se je ljubeznivo laskala Štefana. "Mati, vi morate še dolgo živeti!" Resni menih se je smehljal. Mati je pa nadalje obdelovala hčerko, ki se ji je zdela omeščana:

"Lindner bi se priženil, sam je rekel. V Štajerdorfu bi učil pri nas bi pa stanoval. Ti bi mu pomagala v šoli. Dober mož je! Kaj imaš zoper njega? Tebi ni nobeden všeč! Veliko jih je že vprašalo zanj, pater. Pa če bi prišel sam angel iz nebes, bi jej tudi ne bil všeč."

"Ničesar nimam zoper Lindnerja," je rekla Štefana in je proseče zrla na patra, naj ji pomaga. "Dober mož je in mi želim prav dobre žene, toda mene naj pusti v miru. . . Štefana pa učiteljica, o, to bi bilo imenitno! Enkrat ena je ena, dvakrat dve je štiri," je porečno oponašala gorskega učitelja. "Pa še naočnike na nos pa palico v roko. . . Mati! ali se ne boste nič smejali! Dajte, mati, smejajte se!"

Mati se je res nekoliko nasmejala. Duhovnik je pa resno motril deklico. On ve, kaj se godi v srcu deklice, ki se tako veselo šali. V tem srcu gori čisti daritveni plamen ljubezni do božjega Ženina. S sveto Nežo govori Ljubim Krista. Ta dobra mati je iz mesa in krvi, pa niti ne slutiti tega. Pa tudi če bi to vedela, bi ne umela.

Mirno in premišljeno je posredovaje rekel duhovnik: "Štefana, zagovoriti se ni treba. Pa vendar je menda prav, mati Švertnerica, če za enkrat še ostane doma. Marsikaka deklica le počasi zori za zakonski poklic, kakor proti lastni volji. Take postanejo potem najboljše zakonske žene. Bolje je, da je taka, kakor bi jej bila glava polna misli na moža in možitve. To prikrajuje mladost in taka deklica zgoda ovane." Mati ga ni umela, previsoko je govoril.

"Saj sem tudi jaz vedno mislila, kdaj bo kdo prišel, in ko

Gornja slika nam predstavlja dva izmed roparske družbe, ki so jo zajeli nadenano v Chicagu. Levi je Roger (Terrible) Touhy, desni pa Basil (The Owl) Banghart. Bandita sta se podala brez vsakega odpora.

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potreščine

NE POZABITE NAJPREDJ POGLEDATI
V KOLONO NAŠIH MALIH OGLOSOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA
INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM
DNEVNIKU IŠČEJO . . . POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli
tozadevni oglas v Ameriški Domovini

ga ne umem precej. — Kako je bilo sicer v samostanu? Je-li bilo lepo? Toda mudi se vam!"

"Da, dete moje, bilo je lepo. Zelo so goreči tam in v vseh učenostih podkovani. Nekateri patri so pisatelji, drugi umetniki, nekaj pa jih je učiteljev. Tudi jaz sem pomagal v šoli. Toda tam imajo druge knjige in podučujejo na drug način, kakor pri nas."

Dva otroka sta pritekla po cesti, že iz daljave sta klicala katoliški pozdrav. Dobrikaj se sta skočila k Štefani ter sta se začela obešati nanjo.

"Tako pozno!" jih je kregala.

"Seveda," se je hudovala mala Mihela, "če je pa most podrt in je treba okolj in okoli mesta."

"Gospod Hendel ga je razstrelil," važno pripomni bratec Kristof.

Štefana jima je dala podobice. Oj, kako sta otroka poskakovala veselja. Potem sta zletela v kuhinjo, in Štefana je bila zopet sama s patrom.

Približevala sta se vratom, ker je pater odhajal.

"Ljubi gospod," je rekla, "še nekaj bi vas rada povprašala. . . Ste li bili na pokopališču?"

"Seveda sem bil tam. Lahko sem našel križ na grobu tvoje-

ga očeta. Poškropil sem mu grob z blagoslovljeno vodo. Tudi pri sveti maši sem se ga spomnil. Pa vedi, imel sem mašni plašč z granatovimi jabolki, tisti, ki si ga ti napravila."

"Jaz?" je zardela. "Kdo vam je povedal?"

"Že vem. Pater Kuzmina."

"Je-li še moj bršljan na grobu," je vprašala, "ali je pozabel?"

"Nisem pazil, zdi se mi pa, da je nekaj zelenega na grobu. Pa zakaj me izprašuješ take malenkosti! Saj sem ti že povedal, kaj se najbolj poda na krščanski grob."

"Da, da, molitev," je odgovorila Štefana. Prišla sta do vrta. Na suhi veji je veselo žvižgala senica. Deklica jo z nežnim prstom pokaže patru in mu pravi: "Glejte, prečisti ti gospod, to je prvi pičček letos, vam na čast poje, ali slišite?"

"Beži, beži," je zamahnil pater z roko.

"V Frauenštajnu je vse polno senic . . . tako lepo prepeva jo. Ste-li bili tudi tam? Pa je bilo gotovo preveč snega?"

"Nisem bil ne v Frauenštajnu, ne drugod, sploh nikjer samo v Vengu sem bil," je govoril Albert. Nakrat mu iskre oči, ki so plavale tja v daljavo, in je rekel: "Klica, tvoja domovina je goslovljena. Tam je še živela; o kako to dobro de"

"Na božji poti v Vengu sem bil za naš ubogi Štajer. človek vidi z lastnimi"

kakšne čudeže dela živa"

"V Vengu," je rekla. "te tisto malo cerkvico, ki na čast svetemu Seba"

zgradil stari prior, ko Admontu razsajala kuga"

"Da, dete moje, tam sem čal na onem mestu, ki je marji poljubljajo za ča"

ge. Tam je kamenit kr"

pove, da je leta 1486. po la kuga. Tudi sedaj še nese, če tam ljudstvo"

pred svojim Bogom in vero moli. Tudi so mi po svete pušice, s katerimi slavlajo ljudstvo."

(Dalje prihodnjic.)

Kupujmo obrambne obve

in znamke!

NAZNANILO IN ZAHVALA

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem na znanjam tužno vest, da je Bog poklical k sebi mojega ljubljenega in nepozabnega soproga

FRANK FINK

ki je za vedno zatisnil svoje dobre oči 5. januarja 1943, ob 10:30 dopoldne.

Tem potom se želim zahvaliti društvu sv. Lovrenca, št. 63 KSKJ in članom, ki so ga prišli pokopati in molit k njegovi krsti za mirni pokoj njegove duše. Iskrena hvala vsem številnim prijateljem, sedem in znancem za njih pomoč in tolažbo ob časih bridke žalosti v hiši. Hvala vsem, ki so prišli pokopnega kropiti in ki so ga spremili na njegovi zadnji poti k večnemu počitku.

Iskrena zahvala Rev. Juliju Slapšaku za molitve ob krsti. Najlepša hvala Rev. Louis Bazniku za lepe cerkvene pogrebne obrede in ganljiv govor. Srdačno hvala g. Ivanu Zormanu za krasno zapete žalostne

Moja dolžnost je, da se tem potom najlepše zahvalim za darovane številne vence in cvetlice, s katerimi ste okrasili krsto pokojnemu; hvala za darovane za sv. maše, ki se bodo brale za dušo pokojnika, hvala za avtomobile ob času pogreba.

Najlepša hvala pogrebni zavodu Louis Folia za točen in lepo urejen pogreb ter za vso pomoč ob času pogreba.

Hvala Hon. Mayor J. O. Brown iz North Randall, O., hvala Warrensville Heights Police in za policijsko spremstvo.

Dragi in nepozabni soprog! Odšel si v večni življenje, kjer Ti bo dobri Stvarnik dal plačilo svojih desnic. Prosi tam, da se enkrat zopet snideš v srečni večnosti. Dragi soprog, pozablješ ne nikoli!

Kako pozabit to gomilo, kjer blago Tvoje spi srce, ki mi brezmejno vdano bilo ves čas do zadnjega je dne.

Žalujoča soproga

WANDA FINK

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pri- dajte k nam in si izberite vzorec papirja in črk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HEnderson